statisticon
STATISTICS & RESEARCH

Uppsala kommun

Trygghetsundersökning 2020

Sammanställning av resultat

2021-05-31

Statisticon AB Östra Ågatan 31, SE-753 22 Uppsala Klara Södra Kyrkogata 1, SE-101 36 Stockholm +46 (0)10 130 80 00, info@statisticon.se, www.statisticon.se Sweden

Rapporten framtagen av Statisticon AB

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Innehåll

1 Inledning ... 4
1.1 Bakgrund ... 4
1.2 Syfte ... 4
1.3 Metod och avgränsning ... 4
1.4 Tolkning av resultat ... 5

2 Resultat för Uppsala tätort som helhet ... 7
2.1 Oro för att bli utsatt för brott ... 8
2.2 Social sammanhållning ... 10
2.2.1 Social sammanhållning, trivsel och eget engagemang ... 10
2.2.2 Social sammanhållning - andras engagemang ... 11
2.3 Förtroende ... 13
2.4 Lokala problem ... 13
2.5 Begränsad rörlighet ... 15
2.6 Utsatthet för brott ... 15

3 Skillnader med avseende på bakgrundsbvariabler ... 17

4 Resultat per indikator och bostadsområde (NYKO 4) ... 20

5 Diskussion ... 29

Bilaga 1, Kartor ... 31

Bilagor i separata dokument:

Bilaga 2, Tabeller

Bilaga 3, SCBs tekniska dokumentation

Bilaga 4, Statisticons tekniska dokumentation

Bilaga 5, Memo_01v1.0_Fråga_13_år_2017_och_2020

Bilaga 6, NYKO-specifika områdesprofiler

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund

Statistiska centralbyrån (SCB) har på uppdrag av Uppsala kommun genomfört en trygghetsundersökning riktad till ett urval av befolkningen i Uppsala. Undersökningen genomfördes med enkäter som skickades ut till respondenternas folkbokförings-adresser, med möjlighet att svara via pappersenkät eller på webben. I föreliggande rapport analyseras och sammanställs resultaten från undersökningen.

1.2 Syfte

Syftet med undersökningen är att få kunskap om hur upplevelser av bland annat ordningsstörningar och lokala problem i bostadsområden i Uppsala tätort påverkar invånarnas upplevda trygghet. Rapporten ska fungera som ett underlag för Uppsala kommuns arbete med ett tryggare Uppsala.

1.3 Metod och avgränsning

Enkätundersökningen genomfördes under perioden oktober 2020-januari 2021. Populationen utgjordes av personer i åldern 17 år och äldre folkbokförda i 75 utvalda bostadsområden (nyckelkodsområden) i Uppsala tätort. Av de 144 018 invånare som uppfyllde dessa kriterier valdes närmare 10 130 personer, genom stratifierat slumpmässigt urval, ut att besvara enkäten. Sammanlagt inkom närmare 4 600 svar, vilket ger en svarsandel på närmare 47 procent.

Frågorna i enkäten, som också genomfördes år 2017, är konstruerade utifrån liknande undersökningar i andra kommuner samt Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökning (NTU). Respondenterna gavs möjlighet att svara dels via webb, dels via postal enkät. Se Bilaga 3, SCBs tekniska dokumentation, för mer information om undersökningens genomförande.

För att jämföra resultaten mellan de två Trygghetsundersökningarna har vi beräknat differensen i skattningarna mellan 2020 och 2017. Dels totalt för kommunen, dels för redovisningsgrupper, till exempel jämförbara NYKO3 områden. Differensen har en viss osäkerhet som kvantifieras med ett konfidensintervall (95 % konfidens). Halva konfidensintervallet kallas felmarginalen. Om skattningen av differensen är större än felmarginalen är skillnaden statistiskt säkerställd/signifikant.

1.4 Tolkning av resultat

Vid tolkning av resultat från denna urvalsundersökning bör följande aspekter beaktas.

Osäkerhet rörande urval och bortfall

Undersökningen är en urvalsundersökning, vilket innebär att det finns en urvalsosäkerhet i de resultat (skattningar) som presenteras i rapporten med dess bilagor. Som mått på denna osäkerhet har konfidensintervall beräknats som anger med hur många procentenheters marginal en viss skattning behöver tolkas. Denna osäkerhet blir större ju mindre grupper av svarande som studeras, vilket innebär att resultaten i undersökningen inte bör brytas ned på lägre nivåer än vad som presenteras i rapportens tabellbilagor. Konfidensintervallen är angivna i Bilaga 2, Tabeller, men har utelämnats i denna rapport för att underlätta framställningen. Dock sker redovisningen i denna rapport på en övergripande nivå, varför konfidensintervallen kring resultaten i rapporten är förhållandevis små.

Vidare finns ett ganska stort bortfall, vilket kunde förväntas då det är i enlighet med utvecklingen för enkätundersökningar. För att reducera bortfallsskevheter har vikter beräknats med hjälp av kalibrering. Den bakgrundsinformation som finns till hands för att göra dessa justeringar är dock begränsad, varför det finns anledning att alltjämt tolka resultaten med försiktighet.

Vidare finns det anledning att försöka förstå hur människor i helt olika livssituationer uppfattar de frågor som ställs i enkäten. Två personer i två helt olika socioekonomiska områden kan ha helt olika förväntningar på både sin omgivning och vad trygghet är. Trygghet är en fråga om upplevelse och något som därför är svårt att jämföra.

Befolkningen i olika nyckelkodsområden är mer eller mindre homogen

Urval och redovisning sker utifrån en indelning av bostadsområden i nyckelkodsområden – NYKO nivå 4. På denna nivå är befolkningen inom ett område förhållandevis homogen i termer av socioekonomi, men det finns områden som karaktäriseras av en betydligt större blandning vad gäller exempelvis bostadstyper och inkomstnivåer. Detta bör beaktas när olika områden jämförs.

Bedömning om huruvida nivåer och skillnader är stora eller små är en värderingsfråga

Det kan vara svårt att tolka resultat från liknande undersökningar. Följande exempel om hur människor väljer att begränsa sin rörlighet belyser detta. 3,2 procent av de svarande uppger att de ganska eller mycket ofta låtit bli att gå ut på dagen på grund av upplevd otrygghet. 3,2 procent motsvarar cirka 4 600 personer boende i Uppsala tätort. Är det mycket eller lite? Procentandelen kan förefalla låg, men antalet högt. Att tolka resultat i termer av höga respektive låga värden blir en värderingsfråga.

2 RESULTAT FÖR UPPSALA TÄTORT SOM HELHET

För att ge en helhetsbild av Trygghetsundersökningen har svaren grupperats i sex frågeområden med underområden. För varje frågeområde och bostadsområde har också en indikator beräknats för att sammanfatta svaren. Indikatorernas värde baseras på en ovägd beräkning av hur stor andel av frågorna inom respektive frågeområde som de svarande har besvarat med ett instämmande. Se metodbeskrivning i Bilaga 4, Statisticons tekniska dokumentation, för en närmare redogörelse. I redovisningen av indikatorerna nedan används en färgsättning längs skalan grönt till orange, där grönt indikerar ett positivt tillstånd och orange ett negativt. Syftet med indikatorerna är att identifiera inom vilka frågeområden det finns skillnader, främst mellan olika bostadsområden i Uppsala tätort, samt potentiella problem.

Observera att ett negativt tillstånd i en indikator i ett givet bostadsområde inte behöver innebära att det råder ett stort problem. En indikator ska ses som en signal om att problem kan föreligga, utifrån upplevelser från ett urval av de som bor i området. I ett andra steg behöver ingående svar studeras för en bedömning av om problem faktiskt tycks föreligga, samt hur omfattande och allvarliga dessa i så fall framstår. I Bilaga 4, Statisticons tekniska dokumentation finns en förteckning över vilka frågor som ingår i respektive indikator.

Den centrala delen av undersökningen är upplevd oro bland invånarna i Uppsala tätort. I enkäten ställdes frågor dels om detta, dels om andra fenomen som kan antas påverka den uppleva tryggheten. Förenklat kan sägas att frågorna i enkäten – utöver frågor om oro att utsättas för brott - berörde dels upplevelser som utsatthet för brott och lokala problem, dels frågor om trivsel, sammanhållning och förtroende för samhällsaktörer. Även frågor om begränsad rörlighet på grund av oro för att utsättas för brott ställdes. I denna rapport grupperas och analyseras frågorna enligt figur 1.

Modellen används också i de 75 områdesspecifika rapporterna (områdesprofiler) som levereras som bilagor till denna rapport.

Figur 1 Trygghetsmodellen – en schematisk sammanfattning av frågeställningar i Trygghetsundersökningen 2017, Uppsala tätort.

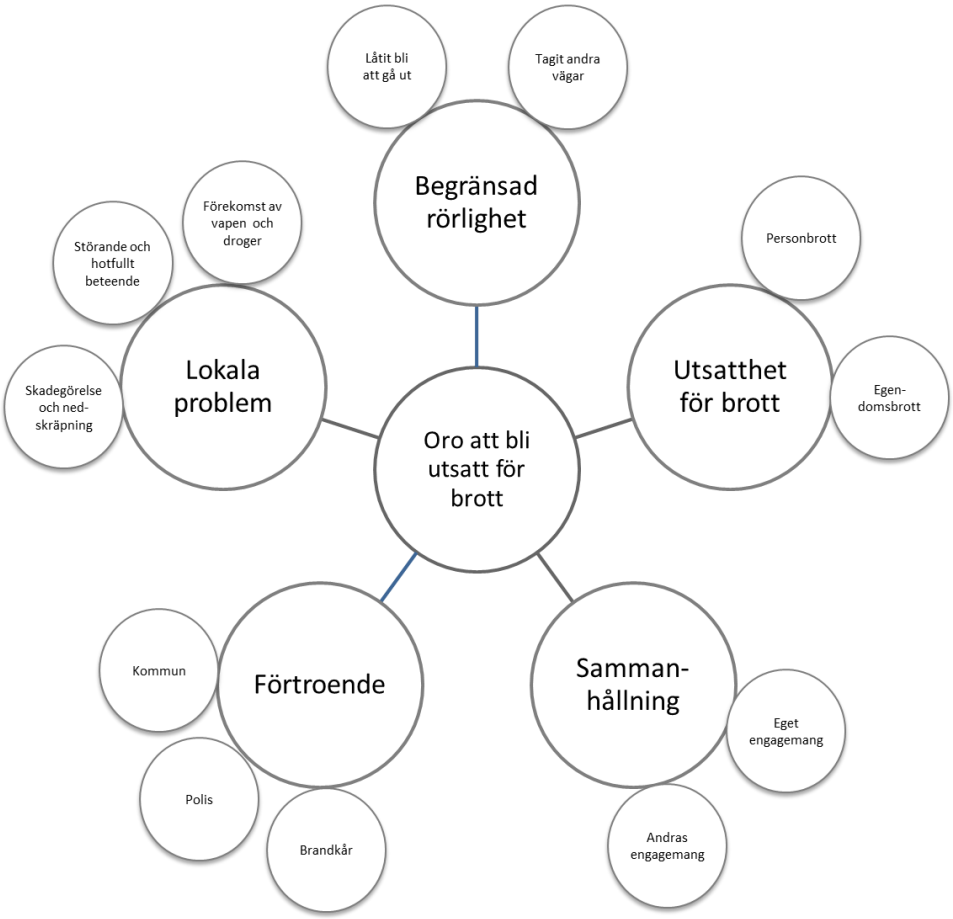

Enkäten omfattade fler frågor än som de som analyseras i denna rapport. För en fullständig redovisning av samtliga enkätfrågor, se bilaga 2 Tabeller.

Nedan följer en redovisning av de ingående svaren på frågorna inom respektive frågeområde.

2.1 Oro för att bli utsatt för brott

I enkäten rörde ett antal frågor oro att utsättas för brott i det egna bostadsområdet. Respondenten ombads ange, på en fyrgradig skala, hur orolig hen är för att bli utsatt för inbrott i hemmet, hot/trakasserier, våld, rån, sexuella trakasserier/våldtäkt, anlagd brand, inbrott i förråd/garage, skadegörelse/stöld av bil samt skadegörelse/stöld av cykel.

I följande diagram anges hur stor andel som svarat att de ganska eller mycket ofta oroar sig för respektive fråga. Linjen med punkter anger skattningen av hur stor andel av befolkningen i Uppsala tätort som upplever oro för brott, dvs. som svarat att de instämmer helt eller delvis på frågor om oro.

Vanligast är oro att utsättas för egendomsbrott som till exempel brand, inbrott och stöld. I synnerhet är oro för cykelstöld vanligt förekommande, där sammantaget 37 procent av de svarande angav att det var oroliga att detta skulle ske i deras bostadsområde.

Figur 2. Frågor om oro att utsättas för olika typer av brott i området. Observera att axelns skala är begränsad till 50 procent. Asterisk och transparent symbol i diagrammet markerar frågor där det råder signifikant skillnad jämfört med Trygghetsundersökning 2017.

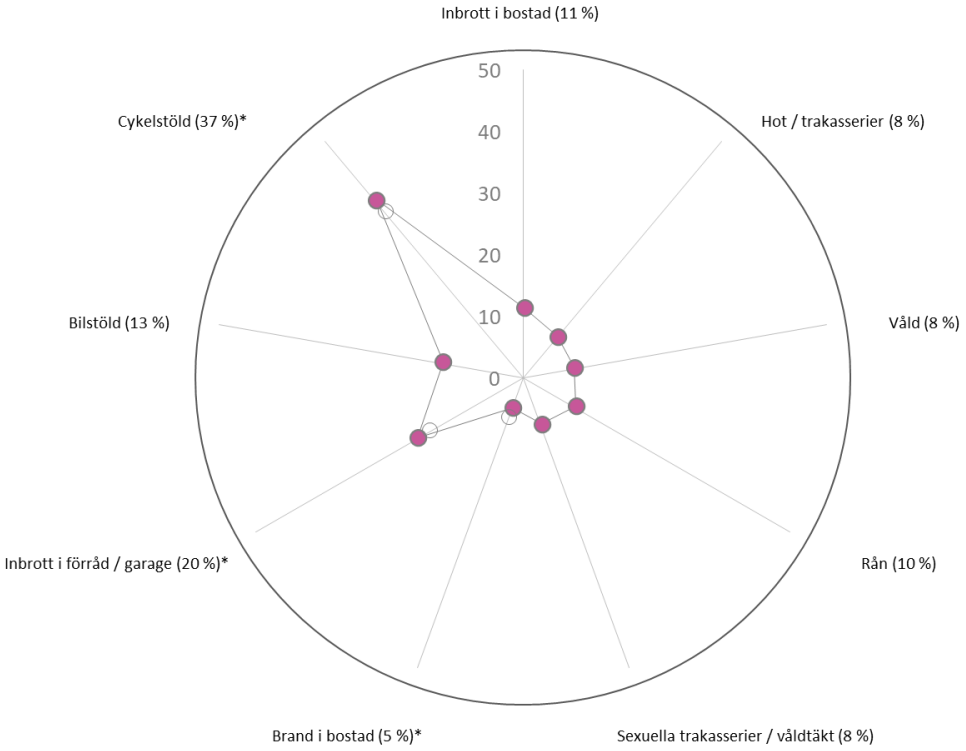

Det är ungefär lika stor andel som upplever oro för olika typer av personbrott (hot/trakasserier, våld, rån och sexuella trakasserier), motsvarande 8 - 10 procent av invånarna.

Nivåskillnaderna jämfört med Trygghetsundersökningen 2017 år förhållandevis små. En statistiskt signifikant minskning kan noteras avseende oro för brand i bostad (från 7,1 till 5,4 procent). Statistiskt signifikanta ökningar noteras dock avseende oro för cykelstöld (från 35,0 till 37,3 procent) samt oro för inbrott i förråd/garage (från 17,6 till 20,0 procent).

2.2 Social sammanhållning

I enkäten ställdes två batterier med frågor som handlar om social sammanhållning i området. Dels handlar det om upplevd trivsel, sammanhållning och det egna engagemanget i området, dels det upplevda engagemanget hos andra boende i området.

2.2.1 Social sammanhållning, trivsel och eget engagemang

I Figur 3 anges hur stor andel i tätorten som svarat att de olika påståendena om dem och deras bostadsområde stämmer ganska eller mycket bra.

Över 90 procent av dem som svarade uppgav att de trivs ganska eller mycket bra i sitt område, och nästan lika stor andel att de skulle rekommendera en vän att flytta till området. Andra frågor där överensstämmelsen var hög handlade om att lita på och komma bra överens med andra boende i området. Många uppgav också att de skulle kontakta polis om någon i området blev utsatt för trakasserier, hot eller våld, om någon klottrade eller förstörde, gjorde inbrott eller stal i området samt om de visste vem som låg bakom ett brott i området.

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Figur 3 Frågor med påståenden om trivsel, social sammanhållning och det egna engagemanget i området. Asterisk och transparent symbol i diagrammet markerar frågor där det råder signifikant skillnad jämfört med Trygghetsundersökning 2017.

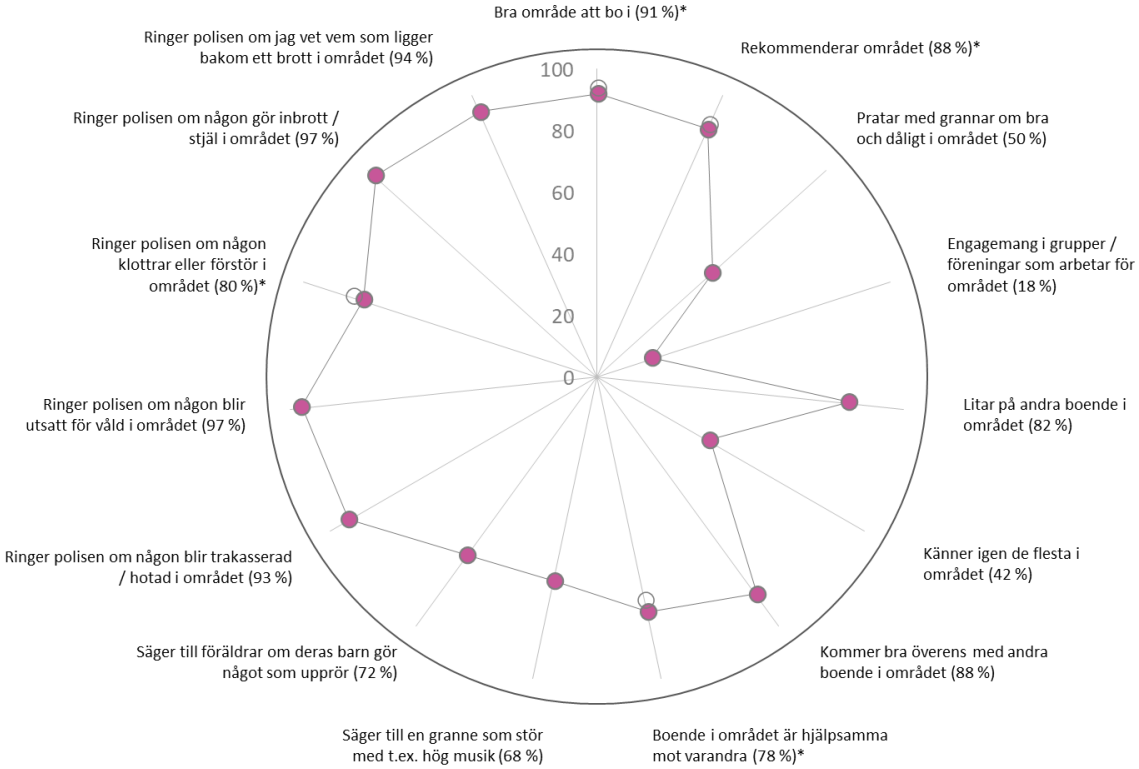

En fråga med låg grad av överensstämmelse var till exempel den om att engagera sig i grupper eller föreningar som arbetar med lokala frågor i området. Endast 18 procent av respondenterna uppgav ganska eller mycket bra samstämmighet.

Nivåskillnaderna jämfört med Trygghetsundersökningen 2017 år förhållandevis små. En statistiskt signifikant minskning kan dock noteras avseende uppfattningen att området är bra att bo i (från 93,4 till 91,4 procent) samt att området rekommenderas (från 89,2 till 87,5 procent). En minskning kan även noteras avseende uppfattningen att polis skulle kontaktas om någon klottrar eller förstör i området (från 83,2 till 80,0 procent). En statistiskt signifikant ökning kan noteras avseende uppfattningen att boende i området är hjälpsamma mot varandra (från 74,5 till 78,3 procent).

2.2.2 Social sammanhållning - andras engagemang

I

Figur 4 anges hur stor andel av befolkningen som upplever att olika påståendena om övriga boende i deras bostadsområde stämmer ganska eller mycket bra.

Respondenterna ombads svara på om de trodde att övriga boende i området skulle ringa till polisen i olika sammanhang. Andelen som upplever att det stämde ganska eller mycket bra varierade mellan 73 och 90 procent.

De frågor som fick högst andel instämmande (ganska eller mycket bra) handlade om att se någon göra inbrott eller stjäla (90 procent) respektive se någon bli utsatt för våld i bostadsområdet (89 procent). Andelarna som trodde att övriga boende skulle ringa polisen om någon blev trakasserad eller hotad alternativ klottrade eller förstörde var något lägre, 83 respektive 75 procent.

Figur 4 Frågor med påståenden om övriga boendes engagemang i området. Asterisk och transparent symbol i diagrammet markerar frågor där det råder signifikant skillnad jämfört med Trygghetsundersökning 2017.

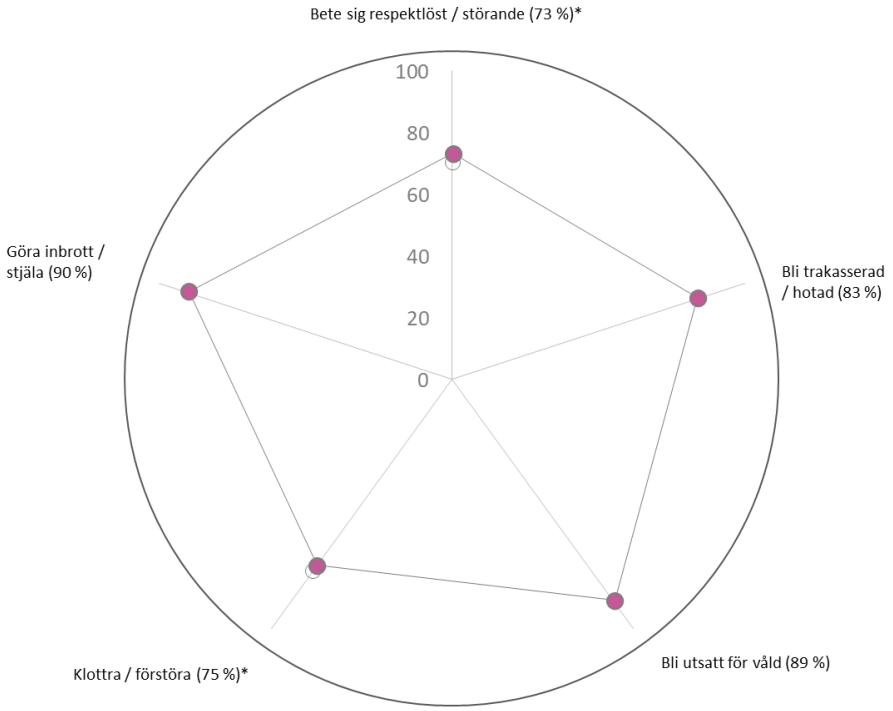

Lägst andel instämmande svar fick påståendet om att övriga boende skulle ringa polis om någon betedde sig respektlöst eller störande, motsvarande 73 procent som uppgav att det stämde ganska eller mycket bra.

Nivåskillnaderna jämfört med Trygghetsundersökningen 2017 år förhållandevis små. En statistiskt signifikant ökning kan noteras avseende uppfattningen att övriga boende skulle ringa polis om någon betedde sig respektlöst eller stötande (från 69,7 till 72,6 procent). En statistiskt signifikant minskning kan noteras avseende uppfattningen att

övriga boende skulle ringa polis om någon klottrar eller förstör (från 77,4 till 75,2 procent).

2.3 Förtroende

En fråga i enkäten rörde respondentens syn på om kommunen, polisen och brandkåren gör tillräckligt för att bostadsområdet ska kännas tryggt. Resultatet presenteras i Tabell 1 som visar andelen av befolkningen i Uppsala tätort som instämmer i ganska eller väldigt hög grad med påståenden om de offentliga aktörerna gör tillräckligt för tryggheten i området. Min och max representerar bostadsområdet med högst respektive lägst andel (NYKO 4).

Av de tre alternativen så var det brandkåren som åtnjöt högst förtroende, 80 procent av respondenterna uppgav att de i ganska eller väldig hög grad instämde i att de gjorde tillräckligt. För polisen var motsvarande andel 72 procent och för kommunen 65 procent.

Tabell 1 Frågor med påståenden om kommun, polis och brandkår gör tillräckligt för att det egna området ska kännas tryggt.

	Min	Max	Uppsala tätort (totalt genomsnitt)
Kommunen*	32	86	65
Polisen	51	87	72
Brandkåren	60	94	80

Graden av förtroende varierar mellan de olika områdena i tätorten. I det område där brandkåren hade det lägsta förtroendet uppgick andelen till 60 procent, att jämfört med 94 procent i området med högst förtroende. På motsvarande sätt var den lägsta andelen för polisen 51 procent och högsta andelen 87 procent. För kommunen varierade förtroendet mellan 32 och 86 procent.

Nivåskillnaderna jämfört med Trygghetsundersökningen 2017 år förhållandevis små. Dock kan en statistiskt signifikant ökning noteras avseende upplevelsen att kommunen gör tillräckligt för det egna områdets trygghet (från 61,9 till 64,9 procent).

2.4 Lokala problem

I Figur 5 anges hur stor andel i tätorten som svarat att det är ganska eller mycket vanligt att uppleva olika typer av problem i bostadsområdet.

Det vanligaste lokala problemet anges vara felparkering av bilar och nedskräpning, motsvarande 28 procent av invånarna i Uppsala tätort som anser att det är ganska eller mycket vanligt i det egna bostadsområdet. Därefter följer hänsynslösa bilförare (19%) och folk som är berusade eller påverkade (17 procent).

Figur 5 Frågor med påståenden om lokala problem i området. Observera att axelns skala är begränsad till 50 procent. Asterisk och transparent symbol i diagrammet markerar frågor där det råder signifikant skillnad jämfört med Trygghetsundersökning 2017.

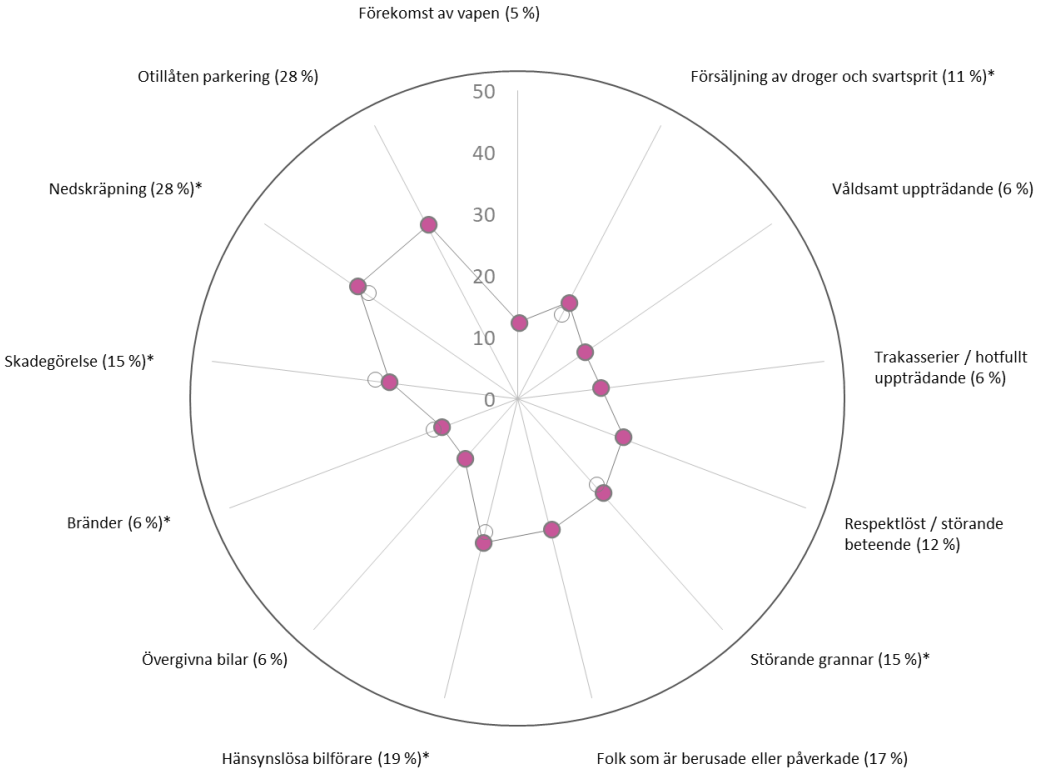

,

Minst vanligt är förekomst av vapen (5 procent), våldsamt uppträdande, trakasserier/hotfullt beteende, övergivna bilar samt bränder (6 procent vardera).

Nivåskillnaderna jämfört med Trygghetsundersökningen 2017 år förhållandevis små. Dock kan en statistiskt signifikant ökning av upplevda problem noteras avseende försäljning av droger och svartsprit (från 8,2 till 10,8 procent), störande grannar (från 12,8 till 14,8 procent), hänsynslösa bilförare (från 17,1 till 19,2 procent) samt nedskräpning (från 25,6 till 28,1 procent). Statistiskt signifikant minskningar kan noteras avseende skadegörelse (från 18,1 till 15,4 procent) samt bränder (från 7,8 till 6,2 procent).

2.5 Begränsad rörlighet

En fråga i enkäten gällde om respondenten låtit bli att göra något på grund av att hen har känt sig otrygg i sitt bostadsområde. Vanligast uppges vara att ha undvikit att gå ut på kvällen/natten samt att ta en annan väg för att undvika obehagliga platser, där 18 procent av respondenterna uppgav att så har skett. Att låta bli att gå ut på dagtid är minst vanligt, dock uppger tre procent av respondenterna att det hänt.

Även här är spridningen stor mellan olika områden. Vad gäller att låta bli att gå ut på dagen respektive att ta en annan väg för att undvika obehagliga personer så finns det i båda fallen områden där ingen uppger sig ha behövt göra detta. I andra ändan av skalan så uppger 18 procent av respondenterna i ett område att de undvikit att gå ut dagtid, respektive 39 procent i ett som anger att de tagit en annan väg för att undvika obehagliga personer. Andelen av respondenterna som undvikit att gå ut på kvällen/natten varierar mellan fem och 44 procent i områdena, och andelen som tagit en annan väg för att undvika obehagliga platser mellan 2 och 42 procent.

Tabell 2 Frågor kring att ha låtit bli att göra saker på grund av känsla av otrygghet i det egna bostadsområdet. Asterisk markerar signifikant skillnad jämfört med Trygghetsundersökning 2017.

	Min	Max	Uppsala tätort (totalt genomsnitt)
Låtit bli att gå ut på dagen	0	18	3
Låtit bli att gå ut på kvällen/natten	5	44	18
Tagit annan väg för att undvika obehagliga platser*	2	42	18
Tagit annan väg för att undvika obehagliga personer	0	39	11

Tabellen visar skattningen av hur stor andel av befolkningen i Uppsala tätort som ganska eller mycket ofta undvikit något. Min och max representerar bostadsområdet med högst andel respektive lägst andel (NYKO 4).

Nivåskillnaderna jämfört med Trygghetsundersökningen 2017 är förhållandevis små. Dock kan en statistiskt signifikant ökning noteras vad gäller hur stor andel som tagit annan väg för att undvika obehagliga platser (ökning från 16,1 till 18,2 procent).

2.6 Utsatthet för brott

Förutom frågor om oro kring att bli utsatt för brott (avsnitt 2.1) ställdes även frågor om faktisk utsatthet för brott. Respondenterna ombads uppge om de, i sitt bostadsområde, hade blivit utsatta för olika typer av brott under de senaste 12 månaderna.

Vanligast är att ha blivit utsatt för stöld eller skadegörelse minst en gång under det gångna året, vilket 15 respektive 11 procent av respondenterna uppgav på respektive fråga. Sju procent uppgav sig ha blivit utsatta för inbrott, och lika stor andel för hot eller trakasserier. Våld, rån och sexuella trakasserier/våldtäkt var det två procent vardera som uppgav sig ha blivit utsatta för.

Figur 6 Frågor om faktisk utsatthet för brott de senaste 12 månaderna. Observera att axelns skala är begränsad till 50 procent. Asterisk och transparent symbol i diagrammet markerar frågor där det råder signifikant skillnad jämfört med Trygghetsundersökning 2017.

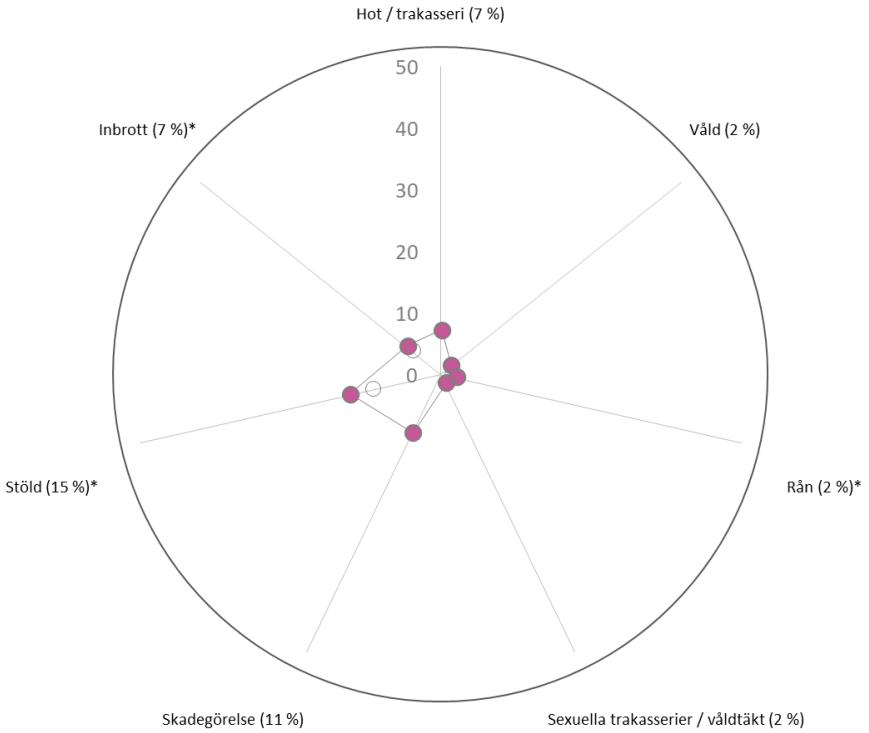

Nivåskillnaderna jämfört med Trygghetsundersökningen 2017 är förhållandevis små. Dock kan en statistiskt signifikant ökning noteras vad gäller utsatthet för stöld (ökning från 11,4 till 15,2 procent), inbrott (ökning från 5,9 till 7,1 procent) samt rån (ökning från 1,7 till 2,5 procent).

3 SKILLNADER MED AVSEENDE PÅ BAKGRUNDSVARIABLER

Föreliggande trygghetsundersökning är i huvudsak designad för att kartlägga upplevd trygghet och upplevda problem i bostadsområden tillhörande Uppsala tätort. I det följande redogör vi dock översiktligt för skillnader i svarsbilder med avseende på bakgrundsvariabler i undersökningen. Observera att det finns en samvariation mellan bakgrundsvariablerna, till exempel avseende födelsebakgrund och upplåtelseform där det är vanligare att födda utanför Europa i större utsträckning bor i hyresrätt än födda i Europa. Således omfattar redovisningen på vissa bakgrundsvariabler i en viss utsträckning samma individers svar.

I bilaga 1 till denna rapport återfinns kartbilder som illustrerar varje indikator på nivå NYKO 4. Som bilaga 2 till denna rapport återfinns svaren på varje fråga i enkäten uppdelat på kön, ålder, kön och ålder, födelsebakgrund (inom resp. utanför Europa), familjetyp (sammanboende med eller utan barn samt ensamstående med eller utan barn) samt upplåtelseform (bostadsrätt, hyresrätt och äganderätt).

Kön

Skillnader med avseende på kön förekommer sparsamt i enkäten som helhet. Dock framträder de tydligt när det gäller frågorna om man har låtit bli att gå ut på kvällen/natten eller tagit en annan väg för att undvika obehagliga platser på grund av oro att utsättas för brott. Var tionde man har ganska eller mycket ofta låtit bli att gå ut på kvällen, vilket kan jämföras med var fjärde kvinna. Likaså har var tionde man ganska eller mycket ofta tagit en annan väg för att undvika obehagliga platser i bostadsområdet att jämföra med var fjärde kvinna. Även på frågan om oro för att utsättas för sexuella trakasserier eller våldtäkt föreligger en väsentlig skillnad där knappt var tjugonde man upplever oro ganska eller mycket ofta att jämföra med drygt var tionde kvinna. Denna skillnad blir än mer tydlig om vi ser till yngre män och kvinnor i åldrarna 18-24 år, där *var femtionde* ung man uttrycker oro att jämföra med *var femte* ung kvinna.

Ålder

När det gäller svarande i äldre åldrar tenderar dessa att generellt sett ge uttryck för mindre oro och begränsar i mindre utsträckning sin rörlighet. Likaså tenderar gruppen äldre (65 år och uppåt) att uppleva en större social sammanhållning i sitt bostadsområde. En tänkbar förklaring till det sistnämnda kan naturligtvis vara att man

som äldre kan ha bott längre i sitt område och byggt upp sociala relationer under en längre tid.

Födelsebakgrund

Det förekommer vissa skillnader i brottsutsatthet samt förekomst av lokala problem i bostadsområdet med avseende på om man är född inom eller utanför Europas gränser. En större andel i gruppen som är född utanför Europa uppger att de har utsatts för brott eller upplever lokala problem i bostadsområdet än i gruppen som är född i Europa. Skillnaden hänger sannolikt samman med den socioekonomiska situationen i de mest utsatta områdena, där också gruppen födda utanför Europa är som störst.

Familjetyp

Gruppen ensamstående med barn uppger sig vara mer utsatta för personbrott och upplever oro och lokala problem i större utsträckning än övriga. Generellt sett uttrycker denna grupp en högre grad av oro och utsatthet även i den nationella trygghetsundersökningen.

Upplåtelseform

Bland invånare som bor i hyresrätt är det generellt sett vanligare med upplevda problem i området. Till exempel upplever var fjärde invånare i hyresrätt att det är ganska eller väldigt vanligt med störande eller berusade/påverkade grannar, att jämföra med var tjugonde invånare i äganderätt. Även förekomst av trakasserier, vapen och våldsamt beteende är väsentligen mer vanligt förekommande i svaren från boende i hyresrätter än i ägande- och bostadsrätter.

Även oro att bli utsatt för brott är mer vanligt förekommande bland boende i hyresrätt. Dock är inte skillnaderna vad gäller oro att bli utsatt för brott lika stora som skillnaderna i upplevda problem i bostadsområdet. Till exempel upplever var tionde boende i hyresrätt en oro att bli hotad eller trakasserad i bostadsområdet, att jämföra med var tjugonde boende i äganderätt. Oro för inbrott är till och med vanligare bland boende i äganderätt, motsvarande var sjätte invånare att jämföra med var tionde invånare bland boende i hyres- eller bostadsrätt.

Utsatthet för brott är förhållandevis ovanligt, vilket gör det svårt att med utgångspunkt från denna undersökning dra några generella slutsatser avseende mer eller mindre

utsatthet bland boende i olika upplåtelseformer. Det finns dock skäl att utifrån resultaten ändå misstänka att utsatthet är vanligare bland boende i hyresrätter, även om de inte är statistiskt säkerställda. Utsatthet för stöld uppges dock vara relativt vanligt förekommande, där var femte boende i hyresrätt respektive var tionde boende i äganderätt upplevt detta.

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

4 RESULTAT PER INDIKATOR OCH BOSTADSOMRÅDE (NYKO 4)

Följande tabell visar det genomsnittliga värdet för respektive indikator och bostadsområde. Syftet med indikatortabellen är att ge en överblick avseende likheter och skillnader mellan bostadsområden.

Värdet på respektive indikator baseras på hur stor andel av frågorna inom respektive frågeområde som de svarande har besvarat med ett instämmande. Liksom i de framtagna områdesprofilerna (separata rapporter per bostadsområde), indikerar grön färg ett positivt tillstånd och orange färg ett negativt tillstånd. Sju färger – eller klassificeringsgrupper - används, från mörkare grön till orange. Antalet skalsteg är detsamma inom respektive klassificeringsgrupp. Färggraderingen sker kolumnvis per indikator, vilket innebär att samma värde kan anta olika färg i olika kolumner.

Områden med företrädesvis grönt markerade indikatorer, till exempel Nåntuna Vilan och Bergsbrunna, förefaller vara trygga områden med relativt lite oro, föga begränsad rörlighet, få lokala problem, låg brottsutsatthet, stark social sammanhållning och ett ganska gott förtroende för polis, brandkår och kommun.

Områden med företrädesvis orange markerade indikatorer, till exempel Gränby allé och Norra Kvarnängen, förefaller vara relativt otrygga områden med betydande oro för brottsutsatthet, begränsad rörlighet, förekomst av lokala problem, högre brottsutsatthet, svagare social sammanhållning och ett lägre förtroende för polis, brandkår och kommun.

Av särskilt intresse kan vara att studera områden som har oväntade indikatorvärden, till exempel Norra Gottsunda med en kombination av förhållandevis omfattande lokala problem men samtidigt förhållandevis liten oro för brottsutsatthet.

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Tabell 3 Indikatormatris bostadsområden i Uppsala tärort (NYKO 4). Bostadsområden sorterqade i stigande ordning efter inkatorn Oro. Värdena i matrisen avser den ovägda andelen av frågorna inom respekrive frågeområde som de svarande besvarat med ett instämmande.

	Indikator					
NYKO4	Oro	Begränsad rörlighet	Lokala problem	Brottsutsatthet	Social sammanhållning	Förtroende
Nåntuna Vilan	4	2	4	2	91	80
Södra Årsta	5	6	7	4	81	75
Rickomberga	5	7	4	6	86	71
Tuna backar	5	5	8	4	81	77
Bergsbrunna	6	2	4	1	90	83
Berga	6	1	4	5	94	68
Södra Ulleråker	6	2	3	7	89	89
Kåbo gärde	6	6	7	7	85	78
Norby	6	5	5	3	90	68
Fjärdingen	7	1	11	5	83	89
Odinslund	7	7	10	5	90	91
Klockarängen Fyrisvallen	7	11	5	8	85	79
Sommarro Gråbergsvägen	7	5	7	5	83	75
Södra Gottsunda	7	7	6	2	86	75
Berthåga	7	5	7	4	87	63
Ultuna	8	7	9	3	87	77
Övre Svartbäcken	8	9	6	3	85	79
Ekeby	8	7	6	5	85	66
Norra Årsta	8	9	5	8	86	71
Bärby hage	8	4	2	1	91	79
Västra Luthagen	9	5	6	4	82	79
Övre Luthagen	9	8	6	4	84	78
Malma gård	9	9	3	4	90	79
Gamla Uppsala	10	8	8	4	88	71
Dragarbrunn	10	11	14	6	83	78
Mellersta Stenhagen	10	18	20	6	67	65
Västra Sunnersta	10	5	4	4	90	74
Norra Sävja	11	11	13	7	76	68
Nedre Svartbäcken	11	11	6	5	81	73
Östra Sunnersta	11	5	5	3	90	77
Vasaparken	11	11	8	6	84	81
Johannesbäck	11	8	10	7	82	70
Ångkvarnen	11	7	3	8	87	62
Vårdsätra	12	7	4	6	92	65
Höganäs	12	9	11	6	82	75
Östra Fålhagen	12	11	6	4	85	78
Studentstaden	12	7	13	6	75	86

Tabell 3 forts. Indikatormatris bostadsområden i Uppsala tärort (NYKO 4). Bostadsområden sorterqade i stigande ordning efter inkatorn Oro. Värdena i matrisen avser den ovägda andelen av frågorna inom respekrive frågeområde som de svarande besvarat med ett instämmande.

	Indikator					
NYKO4	Oro	Begränsad rörlighet	Lokala problem	Brottsutsatthet	Social sammanhållning	Förtroende
Petterslundsgatan	12	12	7	9	86	64
Hovstallängen	12	8	7	8	79	75
Norra Löten	12	11	13	6	79	72
Västra Stenhagen	12	11	14	3	84	69
Slavsta	12	7	7	4	85	72
Nyby gård	12	17	14	5	80	71
Eriksberg	12	13	14	8	76	71
Bernadotte Slädvägen	12	14	13	6	85	72
Almtuna	12	14	10	7	85	73
Skomakarparken	13	15	11	6	80	73
Västra Kapellgärdet	14	13	8	8	84	71
Södra Löten	14	17	14	4	80	60
Rosendal	14	6	13	9	77	75
Svandammen	14	6	18	6	83	72
Bäcklösa	15	10	25	10	69	69
Södra Sävja	15	16	21	9	79	70
Flogsta	15	9	15	7	73	79
Nyby centrum	15	12	11	9	81	70
Södra Kvarnängen	15	20	26	11	62	54
Södra Kapellgärdet	16	22	16	13	71	72
Östra Stenhagen	16	15	21	8	78	67
Samariterhemmet	17	16	18	10	85	81
Österplan	17	18	20	11	80	58
Norra Gottsunda	17	19	37	11	58	65
Bussdepån Senapsfabriken	18	8	13	6	80	71
Östra Kapellgärdet	18	16	27	6	69	73
Centrala Gottsunda	19	26	31	9	66	61
Östra station	20	10	17	9	84	74
Vädergatorna	20	20	18	10	76	60
Östra Sala backe	20	15	18	10	69	72
Norra Kvarngärdet	20	14	25	10	63	67
Byggmästarparken	20	24	15	9	79	70
Östra Gottsunda	21	17	21	5	75	65
Sydvästra Valsätra	24	25	41	13	59	69
Källparken	24	25	22	7	73	71
Norra Kvarnängen	24	23	24	11	67	58
Gränby författargatorna	25	19	36	12	60	58
Gränby allé	43	41	52	17	60	62
Totalsumma	12	11	12	6	81	73

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Samband mellan upplevd oro och övriga indikatorer

I följande diagram redogörs för sambandet mellan upplevd oro att bli utsatt för brott och begränsad rörlighet i respektive bostadsområde (NYKO 4). Områdena samlar sig längs en linje som löper från nedre vänstra hörnet uppåt till höger i diagrammet, vilket betyder att det råder ett positivt samband mellan indikatorerna. Ju mer oro som förekommer i ett bostadsområde, desto mer begränsad rörlighet redogör dess invånare för.

Figur 7 Samband mellan indikatorerna Oro att bli utsatt för brott och Begränsad rörlighet. Varje punkt representerar ett bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

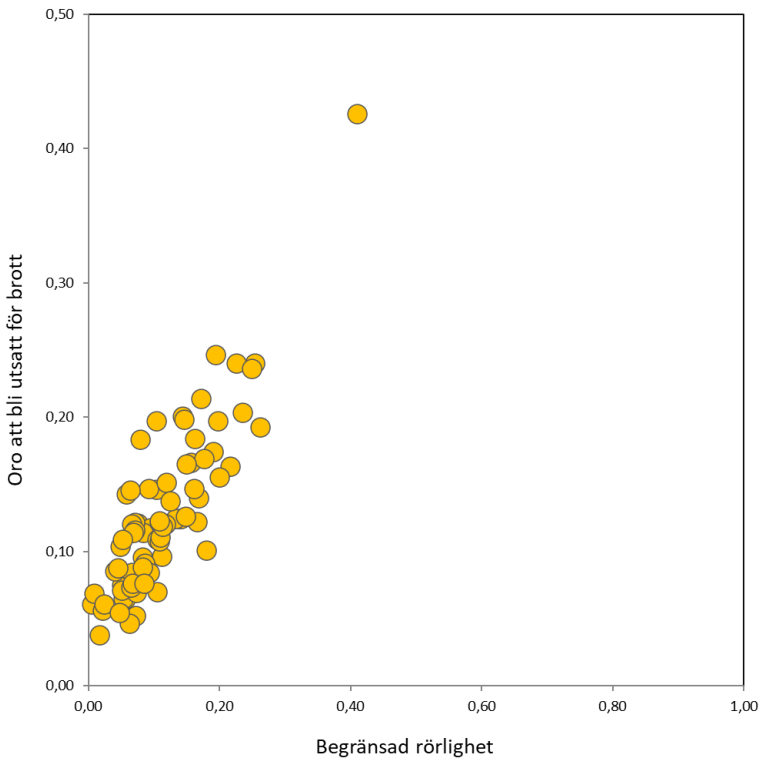

Vidare framgår att områdena fördelar sig ganska jämnt längs den tänkta linjen, vilket innebär att det finns områden längs hela skalan av upplevd oro. Det råder alltså inte en situation där kommunens bostadsområden enkelt kan delas in i en grupp med otrygga områden och en grupp med trygga områden.

I följande diagram framgår sambandet mellan oro och förekomst av lokala problem i respektive område. Även här framträder ett positivt samband.

Figur 8 Samband mellan indikatorerna Oro att bli utsatt för brott och Lokala problem. Varje punkt representerar ett bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

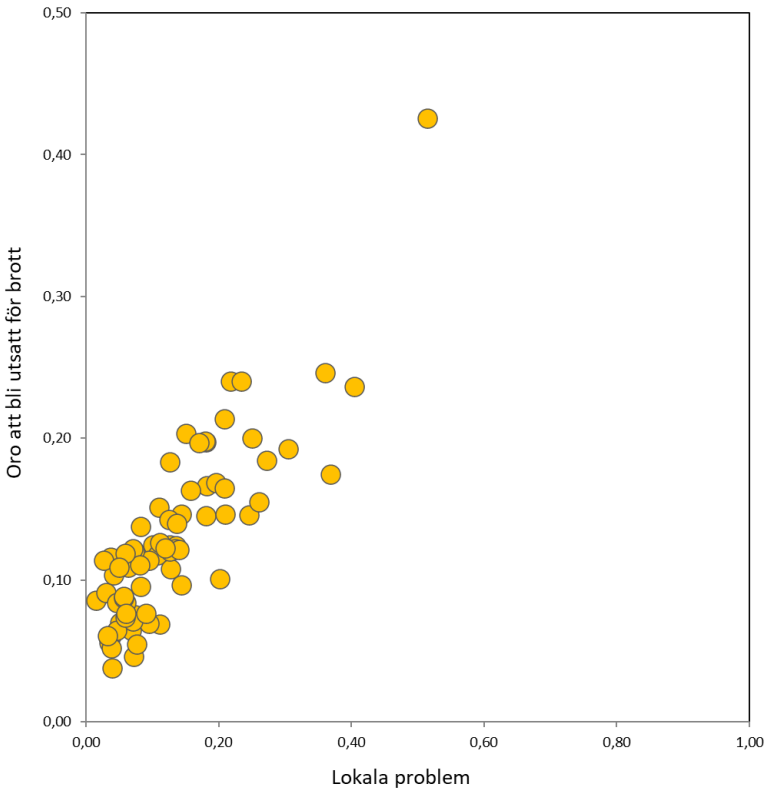

Tolkningen av diagrammet blir att ju mer lokala problem som uppges förekomma i ett område, desto mer oro upplevs. Sambandet är dock inte lika starkt som mellan oro och begränsad rörlighet (se föregående diagram).

I följande diagram visas sambandet mellan oro och brottsutsatthet. Av bilden framgår att detta samband är starkt med en tydlig koncentration av områden längs en tänkt linje från diagrammets nedre vänstra hörn.

Figur 9 Samband mellan indikatorerna Oro att bli utsatt för brott och Brottsutsatthet. Varje punkt representerar ett bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

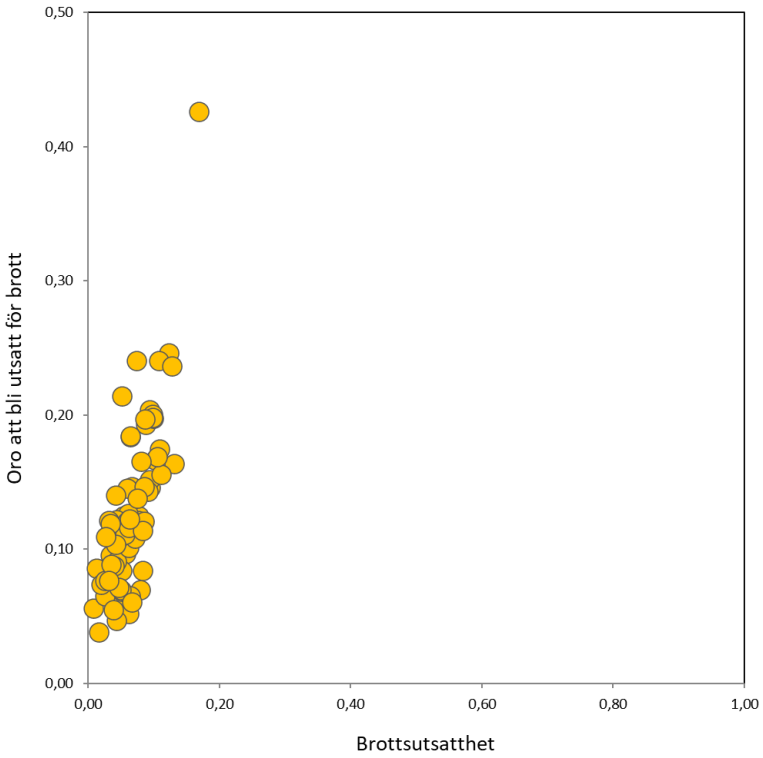

Samma tydliga mönster upprepar sig således när vi ser till brottsutsatthet i de olika områdena. Ju högre utsatthet för brott, desto mer oro att bli utsatt för brott.

I följande diagram framgår sambandet mellan indikatorn Social sammanhållning indikatorn Oro att bli utsatt för brott. Detta samband är negativt, vilket är förväntat.

Figur 10 Samband mellan indikatorerna Oro att bli utsatt för brott och Social sammanhållning. Varje punkt representerar ett bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

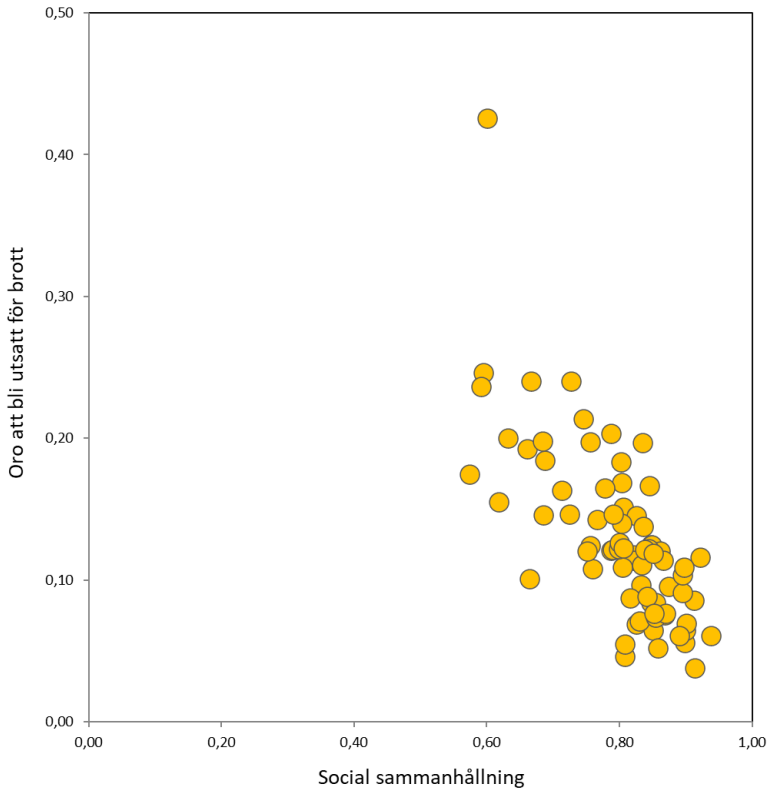

Av diagrammet framgår att det i områden med mer oro, återfinns mindre social sammanhållning. Eller med andra ord: Ju högre social sammanhållning, desto mindre oro. Analysen visar dock inte åt vilket håll orsakssambandet går, dvs. vad som påverkar vad.

I följande diagram redovisas sambandet mellan indikatorerna Förtroende och Oro att bli utsatt för brott.

Figur 11 Samband mellan indikatorerna Oro att bli utsatt för brott och Förtroende. Varje punkt representerar ett bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4). Varje punkt representerar ett bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

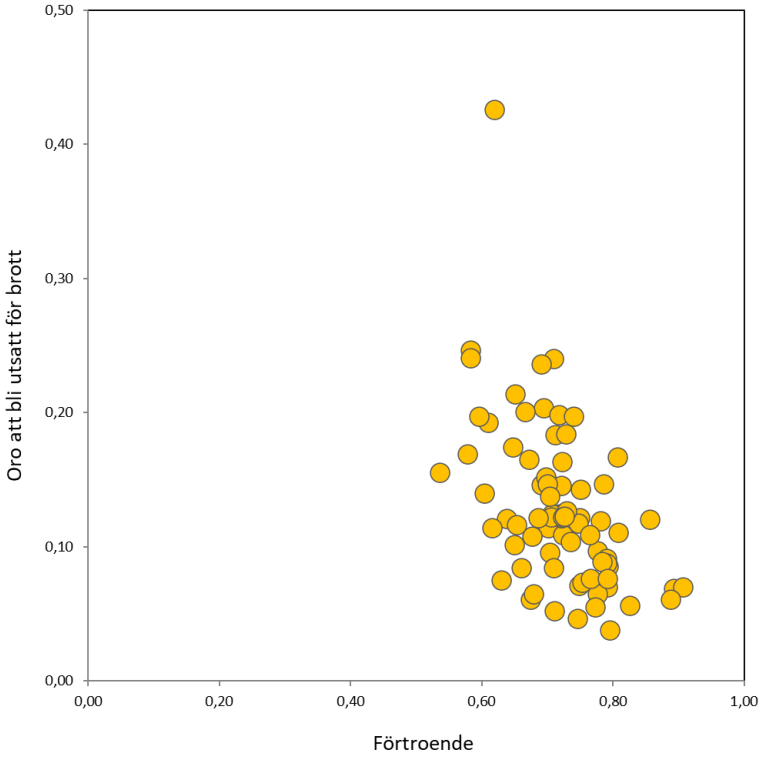

Av diagrammet framträder inget tydligt sambandet mellan indikatorn förtroende för kommunen, polisen och brandkåren och indikatorn Oro att bli utsatt för brott. Möjligen finns en tendens till att det i områden med en lägre andel invånare med förtroende för de offentliga aktörerna finns en högre andel invånare som upplever en oro att bli utsatt för brott. Eller med andra ord: Ju mer oro att bli utsatt för brott, desto lägre förtroende för offentliga aktörer.

Jämförelse med förra trygghetsundersökningen

Jämförelser mellan trygghetsundersökningarna från 2020 och 2017 på bostadsområdesnivå (NYKO 4) behöver ske med försiktighet. Detta beror på att urvalsstorleken blir relativt liten på denna låga geografiska nivå samt att det råder bortfall. Dessutom blir antalet signifikanstester för att bedöma skillnader mellan åren stort, vilket innebär att enstaka skillnader som uppträder lika gärna vara ett resultat av slumpen. Ett sätt att hantera detta problem, är att för de enskilda bostadsområdena identifiera frågeområden där flertalet av de ingående frågorna indikerar en *konsekvent* och statistiskt signifikant positiv eller negativ utveckling. Detta ger stöd för att skillnader kan vara reella, trots det stora antalet signifikanstester. Se nedanstående tabell för en sammanfattning av i vilka bostadsområden och för vilka frågeområden som detta är fallet.

Tabell 4 Bostadsområden som på ett konsekvent sätt för flertalet av frågorna inom respektive frågeområde uppvisar statistitskt signifikant positiv eller negativ utveckling vid en jämförelse mellan undersökningsåren 2020 och 2017.

Område, nyko4	Upplevd oro	Begränsad rörlighet	Utsatthet för brott	Lokala problem
1111-Dragarbrunn	Positiv	Positiv		
1332-Södra Årsta	Positiv			
1713-Mellersta Stenhagen	Positiv			
1573-Östra Gottsunda			Positiv	
1154-Vasaparken	Negativ	Negativ		
1325-Byggmästarparken		Negativ		
1861-Nyby centrum		Negativ	Negativ	
1826-Vädergatorna				Negativ

I Dragabrunn, Södra Årsta och Mellersta Stenhagen har - för flertalet brottstyper - den upplevda oron minskat mellan undersökningsåren. I Dragabrunn upplever dessutom fler att den egna rörligheten inte längre är lika begränsad. I Östra Gottsunda uppger färre att de har utsatts för brott av olika slag.

I Vasaparken, Byggmästarparken och Nyby Centrum uppger dock fler att den egna rörligheten är begränsad. I Vasaparken ger dessutom fler uttyck för en ökad oro att utsättas för olika typer av brott. I Nyby centrum uppger fler att att de utsatts för brott. I Vädergatorna ger fler uttryck för förekomst av lokala problem.

I bilaga 2 (TLP_02_NYKO4_diff) till huvudrapport finns detaljerad information om svarsandelar och osäkerhetsmått för respektive bostadsområde och fråga.

5 DISKUSSION

(i) Otrygghet är vanligast hos boende i hyresrätter – men otrygghet förekommer i varierande utsträckning i samtliga grupper av invånare

Resultatet från enkäten visar på ett tydligt samband mellan otrygghet och upplåtelseform, dvs i vilken typ av bostad som invånarna bor i. Genomgående, med ett undantag, är det betydligt vanligare att boende i hyresrätter upplever oro för att bli utsatt för till exempel hot, trakasserier och våld. Undantaget är oro att blir utsatt för inbrott, vilket är mer vanligt bland boende i äganderätter. Det är dock viktigt att vid tolkning av föreliggande statistik komma ihåg att oro förekommer i samtliga grupper av invånare, om än i olika utsträckning.

(ii) I områden med mer lokala problem och brottsutsatthet råder mer oro att utsättas för brott - och med begränsad rörlighet som följd

Undersökningens frågeställningar kretsar kring sex olika aspekter av trygghet – social sammanhållning, förtroende för samhällsaktörer, lokala problem, brottsutsatthet samt upplevd oro att bli utsatt för brott och begränsad rörlighet som konsekvens därav. Det finns ett tydligt samband mellan förekomst av upplevd oro samt lokala problem respektive brottsutsatthet. Ju mer lokala problem och brottsutsatthet, desto mer upplevd oro och begränsad rörlighet som följd.

… och i områden med mer social sammanhållning och förtroende för samhällsaktörer råder mindre oro att utsättas för brott

På motsvarande - fast omvända - sätt finns samband mellan upplevd oro att utsättas för brott och social sammanhållning respektive förtroende för samhällsaktörerna kommun, polis och brandkår. Ju mer social sammanhållning och förtroende, desto mindre oro att utsättas för brott. Sambandet med förtroende för samhällsaktörer (dvs. i vilken utsträckning de anses göra tillräckligt) är dock inte lika tydlighet.

(iii) Kvinnor begränsar sin rörlighet - på grund av oro - i större utsträckning än män

Skillnader med män och kvinnors upplevelser av trygghet förekommer sparsamt i undersökningen. Dock finner vi en väsentlig skillnad, nämligen i vilken utsträckning män

respektive kvinnor begränsar sin rörlighet på grund av oro att bli utsatt för brott. Skillnaden framträder på frågorna om man har låtit bli att gå ut på kvällen/natten eller tagit en annan väg för att undvika obehagliga platser på grund av oro att utsättas för brott. Var tionde man har ganska eller mycket ofta låtit bli att gå ut på kvällen, vilket kan jämföras med var fjärde kvinna. Likaså har var tionde man ganska eller mycket ofta tagit en annan väg för att undvika obehagliga platser i bostadsområdet att jämföra med var fjärde kvinna. Även på frågan om oro för att utsättas för sexuella trakasserier eller våldtäkt förekommer en väsentlig skillnad där var tjugonde man upplever oro ganska eller mycket ofta att jämföra med var tionde kvinna.

(iv) Inga större nivåförändringar jämfört med Trygghetsundersökningen 2017

Vid en jämförelse med Trygghetsundersökningen 2017 framträder vissa statistiskt säkerställda förändringar. Dock rör det sig om små nivåförändringar, motsvarande några procentenheter upp eller ner. Med hänsyn till att det vid sidan av den statistiska osäkerheten, som kan beräknas, också finns okända och icke kvantifierbara bortfallsfel som gör att små skillnader – även om de statistiskt signifikanta – ska betraktas med försiktighet. Dock bör de förhållandevis små skillnaderna mellan de två mättillfällena kunna tolkas som att frågorna är reliabla, dvs. ger samma svar vid upprepade mätningar. Om så är fallet, skulle eventuella väsentliga skillnader i verkligheten framträda i undersökningen.

(v) Resultatet av undersökningen bör användas - och tolkas - på lokal nivå

Begreppet trygghet är komplext och undersökningen omfattar många dimensioner. Samtidigt visar undersökningen att otrygghet i stor utsträckning snarare handlar om var och hur du bor, än vem du är i termer av t.ex. kön, ålder eller födelsebakgrund. Otrygghet förefaller således handla mycket om specifika lokala förutsättningar - t.ex. de socioekonomiska - som påverkar upplevelsen av otrygghet. Därför bör undersökningens resultat användas, tolkas och förstås på så lokal nivå som möjligt i de enskilda bostadsområdena - i kombination med annan kunskap om faktiska levnadsförhållanden och omständigheter.

Bilaga 1, Kartor

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Förteckning över bostadsområden i Uppsala tätort (NYKO 4).

NYKO 4	Områdesnamn	NYKO 4	Områdesnamn
1111	Dragarbrunn	1562	Västra Sunnersta
1112	Österplan	1571	Norra Gottsunda
1113	Östra station	1572	Centrala Gottsunda
1114	Samariterhemmet	1573	Östra Gottsunda
1131	Ångkvarnen	1582	Södra Gottsunda
1132	Hovstallängen	1591	Bäcklösa
1133	Bussdepån Senapsfabriken	1611	Kåbo gärde
1141	Höganäs	1631	Norby
1151	Svandammen	1642	Sommarro Gråbergsvägen
1152	Odinslund	1643	Eriksberg
1153	Fjärdingen	1672	Ekeby
1154	Vasaparken	1673	Flogsta
1231	Övre Svartbäcken	1681	Rosendal
1232	Nedre Svartbäcken	1691	Berga
1251	Tuna backar	1712	Västra Stenhagen
1281	Bärby hage	1713	Mellersta Stenhagen
1311	Almtuna	1714	Östra Stenhagen
1312	Östra Fålhagen	1721	Berthåga
1313	Petterslundsgatan	1731	Rickomberga
1323	Skomakarparken	1742	Övre Luthagen
1324	Källparken	1743	Västra Luthagen
1325	Byggmästarparken	1744	Klockarängen Fyrisvallen
1326	Johannesbäck	1751	Studentstaden
1327	Östra Sala backe	1811	Norra Kvarngärdet
1331	Norra Årsta	1812	Norra Kvarnängen
1332	Södra Årsta	1813	Södra Kvarnängen
1371	Slavsta	1824	Gränby allé
1421	Nåntuna Vilan	1825	Gränby författargatorna
1441	Bergsbrunna	1826	Vädergatorna
1451	Norra Sävja	1841	Västra Kapellgärdet
1452	Södra Sävja	1842	Östra Kapellgärdet
1511	Södra Ulleråker	1843	Södra Kapellgärdet
1521	Ultuna	1851	Södra Löten
1531	Malma gård	1852	Norra Löten
1533	Bernadotte Slädvägen	1861	Nyby centrum
1534	Sydvästra Valsätra	1862	Nyby gård
1551	Vårdsätra	1871	Gamla Uppsala
1561	Östra Sunnersta		

Indikator avseende oro att bli utsatt för brott per bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

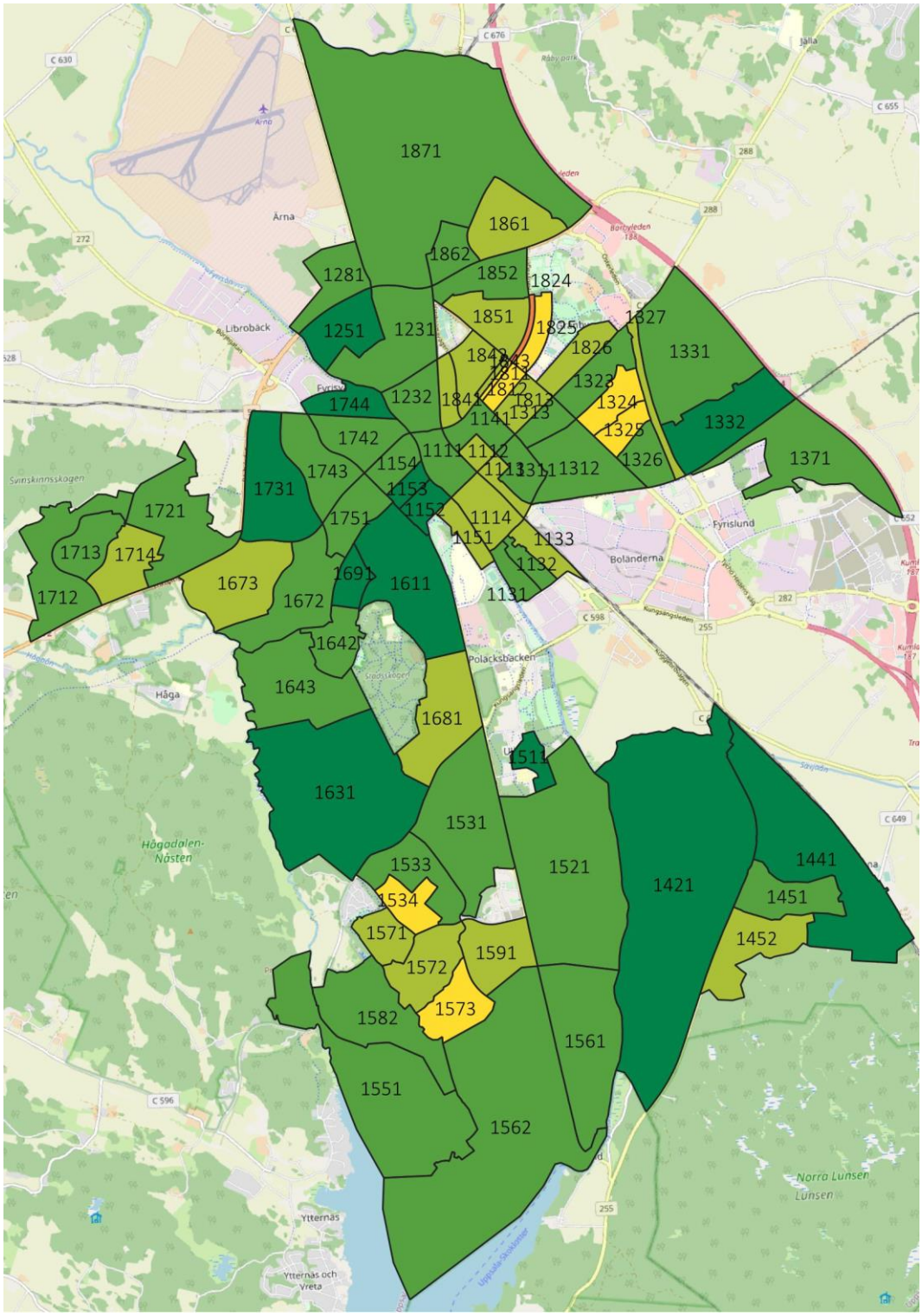

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Indikator avseende social sammanhållning per bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

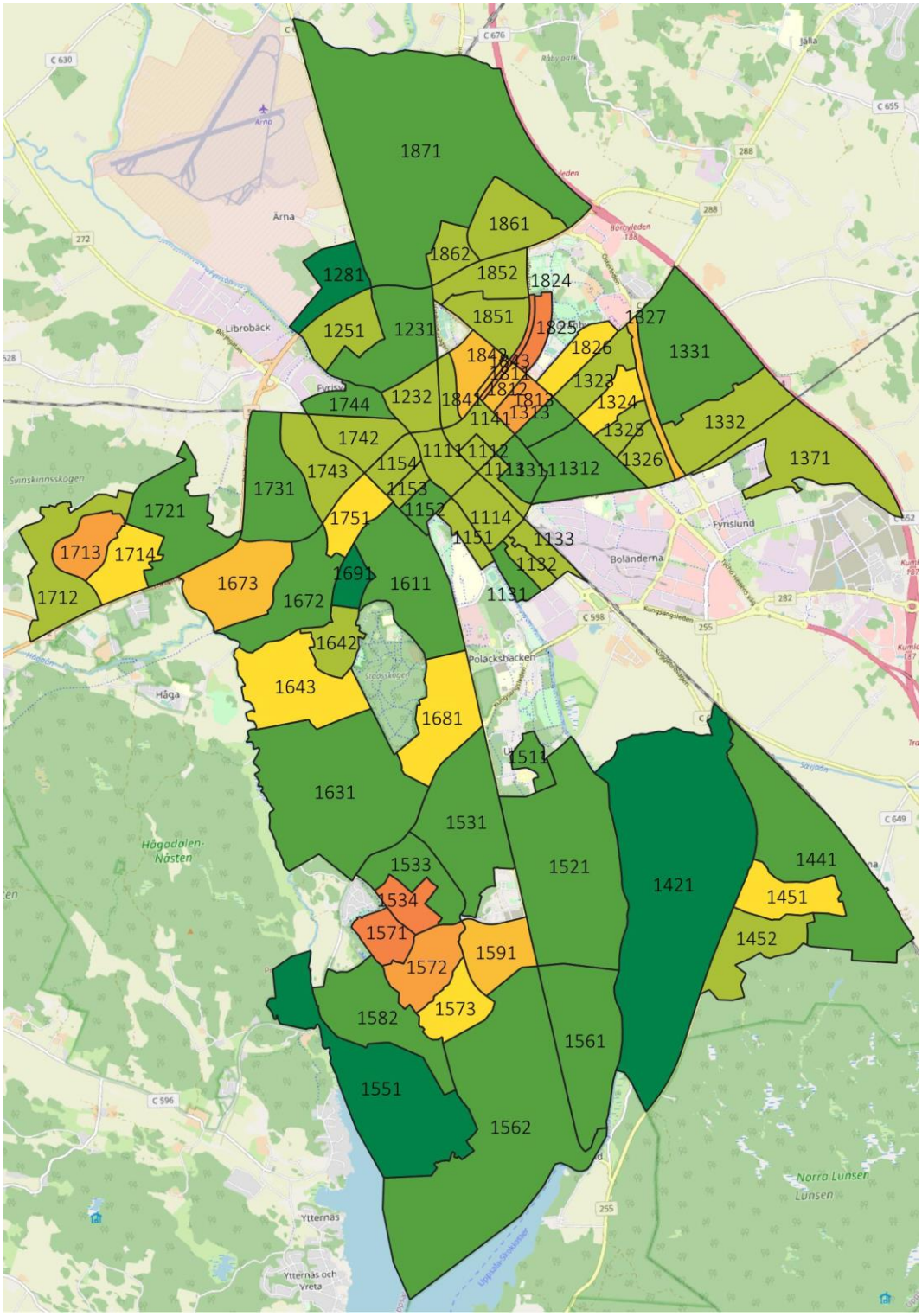

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Indikator avseende förtroende per bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

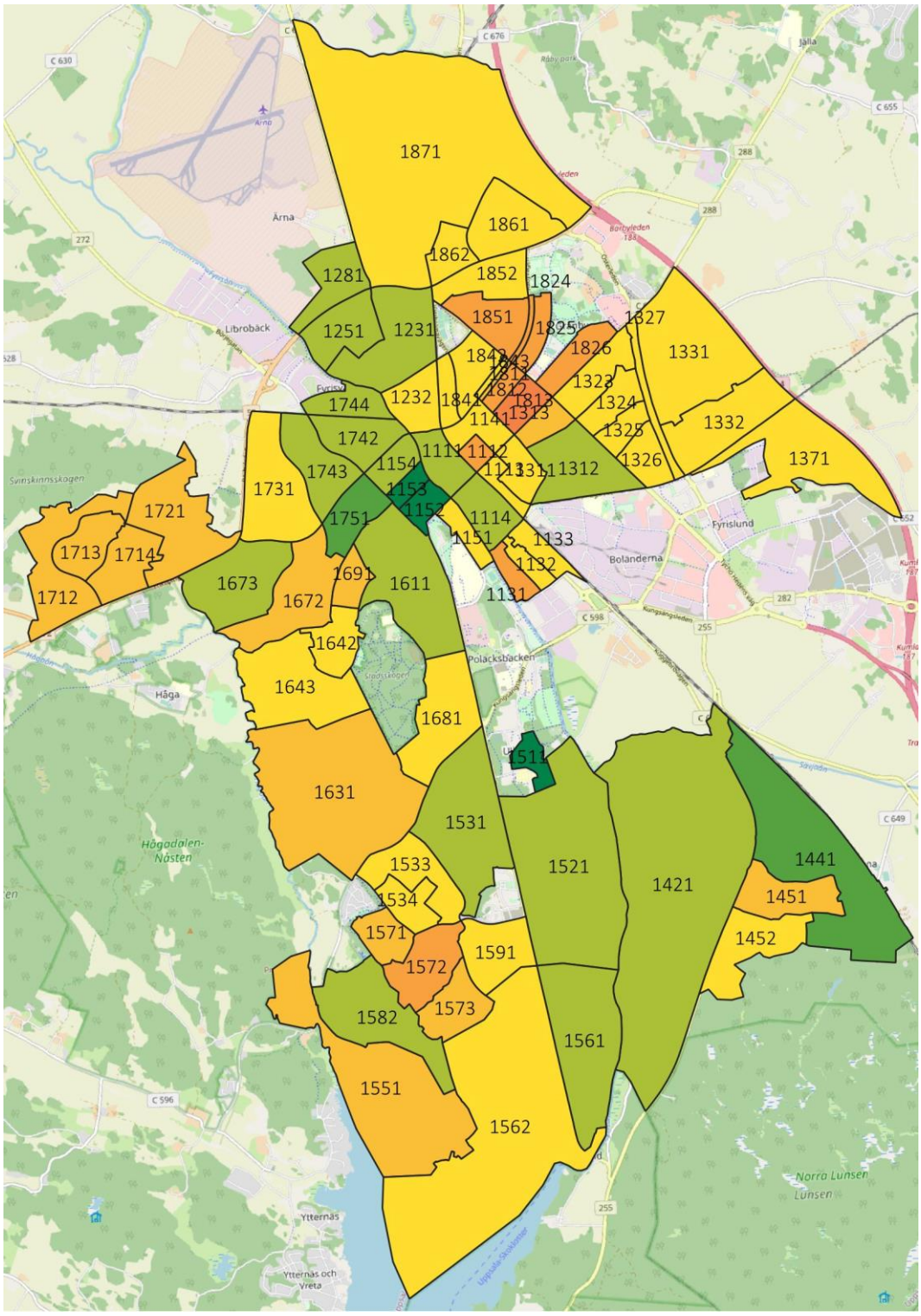

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Indikator avseende lokala problem per bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

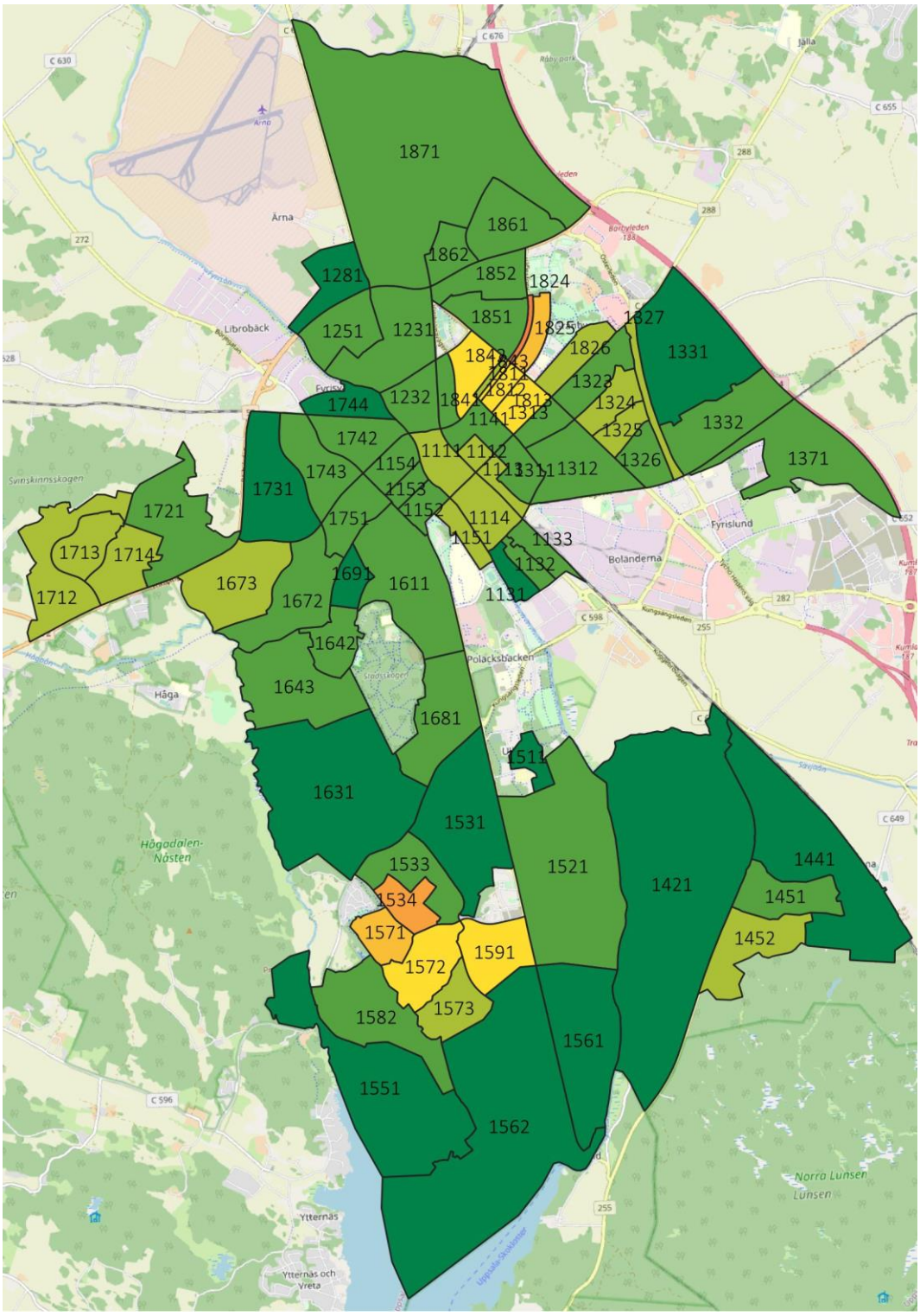

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Indikator avseende begränsad rörlighet per bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

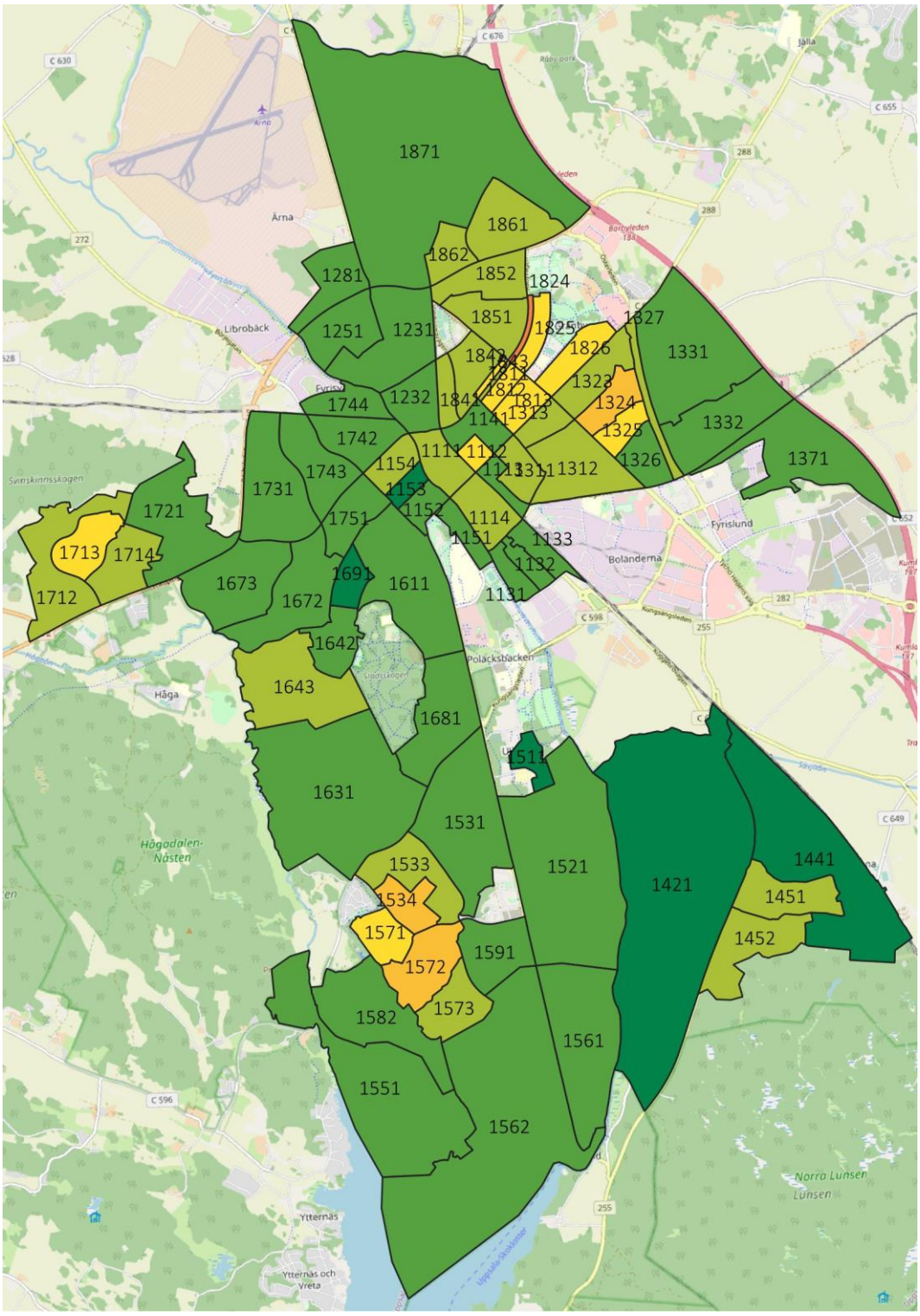

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n

Indikator avseende utsatthet för brott per bostadsområde i Uppsala tätort (NYKO 4).

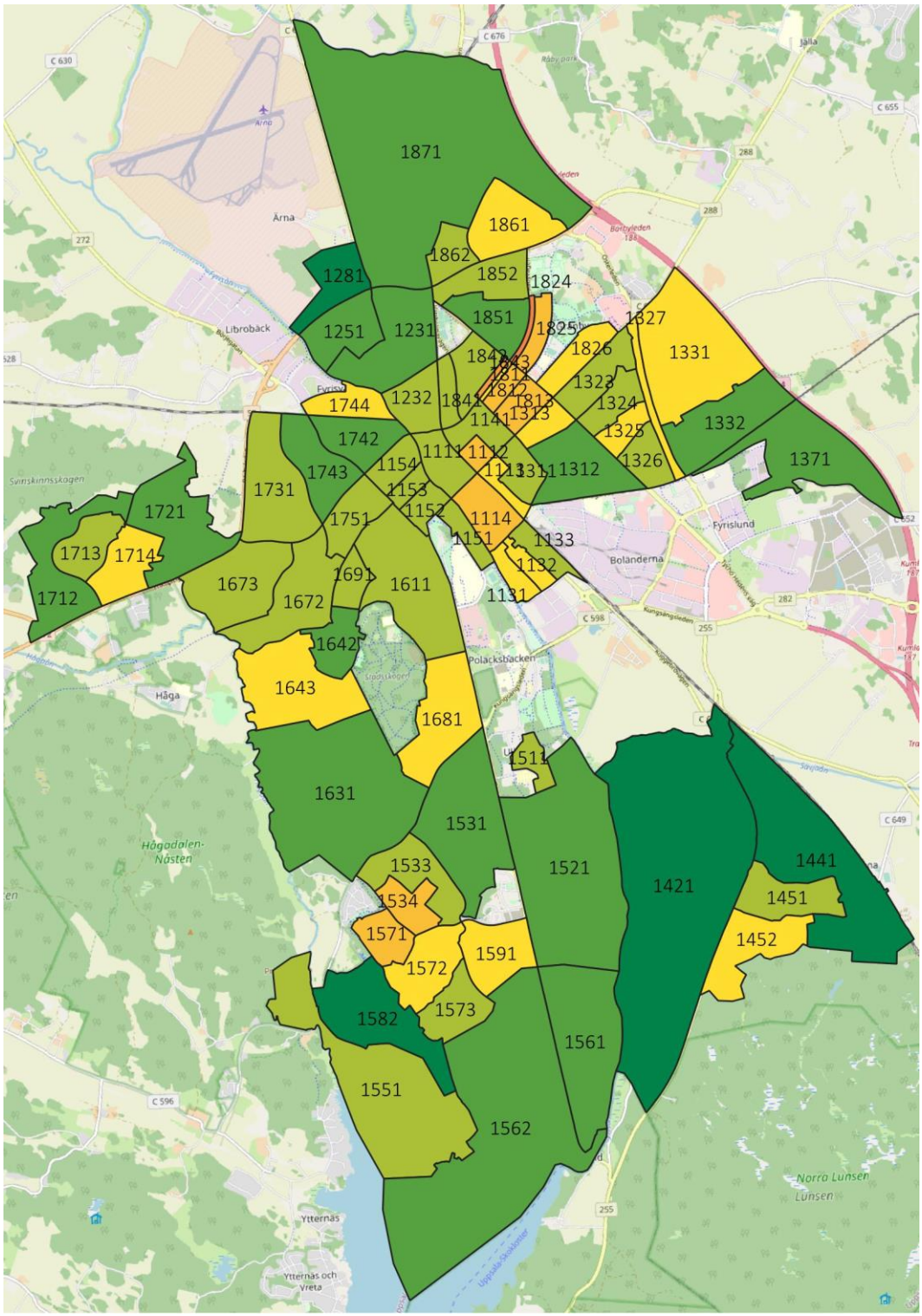

x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄
n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n % σ λ μ x̄ n